

ческих проблем современной отечественной и зарубежной когнитивной лингвистики. Проведен детальний аналіз сучасних поглядів на концепт, які можуть бути умовно об'єднані в відповідності з методологічною спрямованістю дослідників. Показано, що основне напрoдження семантико-когнитивного дослідження складає вивчення співвідношення семантики мови з концептосферою людини, то бач семантичних процесів з когнитивними. Метод семантико-когнитивного аналізу передбачає, що в процесі лінгвокогнитивного дослідження здійснюється перехід від значень до смислу концептів. Всесторонньо описано етапи семантико-когнитивного підходу, що використовуються в вивченні концептуального простору мовних одиниць.

Ключевые слова: концепт, концептосфера, семантичне простору мови, семантико-когнитивний підхід, лінгвокогнитивне дослідження, концептуальне простору.

Andrus Andriana. Semantic-cognitive Approach in Modern Linguocognitive Studies. The article represents a linguocognitive peculiarity study of semantic-cognitive approach. The study aims at representing the most important concepts, which form conceptual space and function as the main aspects of its categorization. The thesis not only sets a task of analyzing different definitions and approaches to term *concept* but it also intends to determine its structural components. Such notions as conceptual sphere and semantic space of the language are differentiated there. Besides, it focuses on the problem of correlation of a word and a concept, which is still one of the central theoretical problem of modern domestic and foreign cognitive linguistics. The complex analysis performed in the article takes into account modern points of view on concept, which are combined according to methodological direction of researchers. The article vividly reveals that the main approach of semantic-cognitive research is related to the study of correlation between semantics of the language and conceptual sphere of a person or semantic processes with cognitive ones. The method of semantic-cognitive research supposes that in the process of linguocognitive investigation there is a transfer from meanings to the content of concepts. Moreover, different stages of semantic-cognitive research which are used in the study of conceptual space of language units are described.

Key words: concept, conceptual sphere, semantic sphere of the language, semantic-cognitive approach, linguocognitive investigation, conceptual space.

Стаття надійшла до редколегії
16.01.2015 р.

УДК 811.111'06'27(100):37

Ірина Боднар

Концепт ОСВІТА як фрагмент мовної картини світу носіїв англійської мови

У статті проаналізовано концептуальну модель феномену ОСВІТА в англійській мові, її місце у національно-мовній картині світу. Лінгвістична розвідка опирається на доведений факт зв'язку між мовою та мисленням етносу, який є предметом досліджень когнітології, концептуальної лінгвістики, лінгвокультурології, а також міждисциплінарних студій. Установлено, що концептуальний простір етносу та семантичний простір його мови – це однорідні явища в матриці мовної картини світу. Концепти об'єктивуються у мовленні, отже для їх опису доцільно залучати увесь фонд мови (семантичне значення слів, фразеологічні одиниці, метафоричні засоби трансформації реалій). Аналіз корпусу сучасної англійської мови дав змогу виявити семантико-концептуальні ознаки, які вербалізують концепти сфери ОСВІТА засобами англійської мови. На основі семантико-концептуального аналізу описано польову структуру концептосфери ОСВІТА, виявлено питому вагу її концептуальних ознак. Також досліджено лексичну наповненість (номінативне поле) концептів сфери ОСВІТА у мовній картині світу англійців. Результати можна використати в подальших дослідженнях національно маркованих мовних картин світу.

Ключові слова: концепт, концептуальне поле, концептосфера, номінативне поле концепту, номінативна густина концепту, мовна картина світу.

Постановка наукової проблеми та її значення. Концепти як згустки культури відображають мовні моделі, або картини світу (МКС). Один із варіантів МКС – загальнонаціональні моделі (картини) світу. Народ як носій мови, культури, звичаїв, традицій творить свою специфічну національно-мовну картину світу. Вивчення природи значення слів, взаємовідносин між мовою і мисленням,

тобто між концептами та їх матеріалізованими у слові дефініціями, завжди цікавили лінгвістів. Можна простежити розвиток цього напрямку від філософії мови до концептуальної лінгвістики, або лінгвоконцептології, завдяки працям не одного покоління вчених (В. Гумбольдта, Л. Вайсгербера, Е. Сепіра, О. Потебні, С. Аскольдова, Дж. Лаффаля, О. Кубрякової, С. Жаботинської, А. Вежбицької, В. Еванс, Р. Лангакера, З. Попової, О. Корнілова, О. Селіванової, І. Голубовської, В. Іващенко, Я. Яремко та ін.).

Аналіз досліджень цієї проблеми. Освіта – це складний соціальний феномен, вивчення якого займається багато наук: філософія, педагогіка, культурологія, соціологія, а також лінгвістика. У вітчизняних студіях концепт ОСВІТА досліджується як соціально-дидактична сутність (Л. Левицька, О. Сергеева, Т. Дяк, В. Майданіченко). Як мовний феномен ОСВІТА цікавить дослідників і з позиції монокультури (Н. Пасічник), і в транскультурному плані (А. Беляєва). Помітний інтерес до дослідження концепту ОСВІТА серед молодих науковців засвідчує їх актуальність та перспективність в національно маркованих межах, а також із міждисциплінарних позицій.

Мета розвідки – визначити роль і місце феномену ОСВІТА у мовній картині світу носіїв англійської мови (її британського варіанта) на основі словникового фонду цієї мови. МКС кожного етносу унікальна, відрізняється від інших і смисловими зонами, і їх семантичним наповненням. Досліджуючи такі мовні картини, виявляємо специфічну національно-етнічну спрямованість мовного значення та способи її маркування на різних рівнях мовної системи [2, с. 6]. Отже, наше завдання – виявити національно марковані концептуальні ознаки слів-актуалізаторів поняття ОСВІТА на основі їх семантичних значень, визначити принципи формування польової моделі концепту ОСВІТА в англійській мові.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Опираючись на результати розвідок лінгвістів сучасності, можна ствердно говорити про семантичний простір мови та концептуальний простір її носіїв як однорідні явища. Адже за своєю природою обидва – ментальні сутності. Різниця в тому, що мовне значення прикріплене до мовного знака, а концепт не обов'язково пов'язаний з конкретним мовним знаком. Він може виражатися багатьма мовними знаками, їх сукупністю, а може й не відобразитися в системі мови [7, с. 88–89; 8, с. 53]. Мовна одиниця представляє концепт не повністю, а за допомогою своєї семантики лише транслює низку головних його ознак. Більше того, фразеологічний стратум мови не менш важливий для опису вербальних актуалізаторів концепту, ніж словниковий, морфологічний чи синтаксичний [2, с. 91]. Картина світу, зафіксована метафорами, відображає збережені архаїчні уявлення про світ [6, с. 30]. Отже, для опису концептів доцільно оперувати усіма засобами мови – лексичними та фразеологічними одиницями, іншими стійкими зворотами.

Концептуально-семантичний аналіз феномену ОСВІТА проводився на основі англомовних джерел: BNC – Корпусу британського варіанта англійської мови, тезауруса, тлумачних і фразеологічних словників англійської мови, що дало змогу виділити основні та другорядні концептуальні ознаки (КО), за допомогою яких концепти конгломеруються у концептуальні угруповання (концептосферу, концептополя). Кожен концепт актуалізується лексичними одиницями, для семантики яких визначальним є ім'я концепту. Таким чином, ідентифіковано мовно-культурні одиниці (концепти), які об'єднуються у складніші утворення зі спільними характеристиками (поля концептів) та входять в одну мовно-когнітивно-культурну парадигму (концептосферу) (за А. Приходьком) [4]. Цим вкотре підтверджується, що концептуальний аналіз – це синтез лінгвістичних та культурно-когнітивних методів дослідження.

Сучасні дослідження у сфері когнітивної лінгвістики та концептології показали, що концептуальне поле – це угруповання концептів за спільною концептуальною ознакою, проте з різними типами внутріконцептуальних, екстраконцептуальних та міжконцептуальних зв'язків. З огляду на це, а також за результатами семантико-статистичного аналізу лексики, яка репрезентує поняття цієї концептосфери, було визначено концепти, які конгломеруються навколо концептуальної ознаки (КО) ОСВІТА.

Аналізуючи корпус сучасної англійської мови за ключовим поняттям ОСВІТА, було верифіковано 310 слів, які актуалізують КО ОСВІТА, а також фразеологічні одиниці та інші звороти, які описують концепт на метафоричному рівні. Для зручності опису структурно-польової моделі феномену ОСВІТА в МКС англійців, оперуємо термінами: концептосфера (КСФ) ОСВІТА, яка склада-

ється із концептополів (КП) «Людина як учасник освітянського процесу», «Освіта як фізичний об'єкт», «Освіта як процес», «Освіта як результат», «Освіта як абстрактне поняття». Кожне КП складається з множини концептів.

Концепти характеризуються номінативним полем (НП) – тобто множиною їх лексичних актуалізаторів [5, с. 109]. Для концептів сфери ОСВІТА такими виявилися іменники, прикметники, дієслова. Слід зазначити, що семантико-концептуальне наповнення концептів неоднорідне, так само як відрізняється наповненість полів концептів. Для того, щоб визначити ступінь семантико-концептуальної наповненості концептів, когнітологи запозичили із фізико-математичних дисциплін термін *номінативна густина концепту* (НГК) та формулу, за якою вона визначається:

$$Q_{nd} = (NF_{mcs} : NF_c) \times 100 \%,$$

де Q_{nd} – коефіцієнт номінативної густини концепту, NF_{mcs} – загальна кількість одиниць номінативного поля концептосфери, NF_c – кількість одиниць номінативного поля окремого концепту [3, с. 58]. Показник номінативної густини концепту можна також уважати *питомою вагою* концепту в складі концептосфери.

Для концепту ОСВІТА ключове поняття людина. Про це свідчить хоча б той факт, що чисельність його лексичних актуалізаторів суттєво більша від інших концептуальних угруповань. Людина безпосередньо чи опосередковано дотична до сфери освіти і має багатовекторні асоціативно-когнітивні характеристики, об'єднані в КП Людина – учасник освітянського процесу. КП Людина – учасник освітянського процесу налічує 116 слів-репрезентантів (37 % питомої ваги КСФ). Воно не монолітне, на відміну від інших полів КСФ ОСВІТА, і складається з підмножини полів (мікрополів) Людина, котра навчає, Людина, котра навчається, Людина – носій знань та Людина, котра займає соціальний статус.

Розглянемо лексичну наповненість макроконцептополя Людина – учасник освітянського процесу. Зауважимо, що воно характеризується великою сконцентрованістю ядерних понять. Лексичні одиниці – актуалізатори концептуального поняття [людина у сфері освіти] або моносемантичні, або сукупність їхніх семантем зводиться до спільного родового поняття «член суспільства, який бере активну участь в освітньому процесі». Отже, ядро цього концептополя утворюють поняття, представлені:

- іменниками *academic, academician, alumna/alumnus, bookworm, classmate, collegian, diplomate, disciplinarian, dunce, educatee, educationalist, educator, headmaster / headmistress / head teacher / principal / schoolmaster, ignoramus, instructor, learner, lecturer, literate / illiterate, mentor, neophyte, novice, pedagogue / pedagogue, pedant, professor, professorate, professorship, pupil, Reginus professor, savant, scholar, simple, sophomore, student, teacher, teaching, trainee, trainer, tutor, tyro;*
- дієсловами *teach, train;*
- прикметниками *bookish, donnish, educable, educated, informed, learned, literate, omniscient, pedantic, tutorial.*

Номінативні одиниці – іменники *beginner, freshman, tutelage, university, graduate, docent, intellectual, abecedarian, conferee, dean, superintendent, senior, class, apprentice, lecturer, bachelor, tutor, scholar, school, director, advisor, background, master, coach, college, amateur, faculty, master, catechumen, educationalist, fledgeling, savant,* дієслова *graduate, instruct, tutor, coach, teach, train,* та прикметники *stupid, studious, ignorant, lettered, disciplinarian, read, docile, intellectual, scholarly, wise, ripe, trainable,* складають центральну частину цього концептополя (за ступенем зменшення питомої ваги КО від $W = 0,9$ до $W = 0,5$).

Високий ступінь сконцентрованості концептуальних понять (тобто їх номінативної густини) у центрі та ядрі КП свідчить про головну рангову номінацію концептуальних понять на позначення людини-освітянина в англійській МКС.

Ще одна мовна категорія, що актуалізує концепти – це ідіоматичні одиниці. Опрацювавши цей пласт корпусу англійської мови, ми встановили що *think tank, man of letters, know-nothing, in the dark, shallow, bluestocking, book-fed, book-learned, book-loving, book-read, book-wise, bookish, booky, bookworm, bosom body, fellow, chamberfellow, chum, book-minded, egghead, dry-as-dust, inkhorn, mandarin, owlsh, rabbinic, teacherish, teacherly, teachy, waling encyclopedia, wordspinner* також репрезентують Людину як учасника освітянського процесу.

КП Людина – учасник освітянського процесу має ієрархічну будову. Мікроконцептополе (МКП) Людина, котра навчає, складається з концептів «Людина, котра дотримується правил», «Людина, котра володіє ресурсом», «Людина, котра піклується про молоде покоління», «Людина, котра займає посаду» та «Людина, котра творить науку». Концепти «Початківець», «Людина, котра отримує знання», «Людина, котра досягає успіху» формують у мовній картині світу англійців МКП «Людина, котра навчається». Концептуальні угруповання «Людина, котра займає соціальний статус» та «Людина – носій знань» є специфічними об'єднаннями в межах макроконцептополя Людина – учасник освітянського процесу. Вони об'єктивують КО, спільні для усіх учасників процесу навчання, є своєрідним «міксом» інших концептів КП, адже людина, окрім професійних, культурних та інших суспільних функцій, виконує також і соціальну. Особа, яка володіє / не володіє знаннями, як і особа, котра займає соціальний статус, наділена в НМК ознаками, спільними для усіх учасників навчального процесу, а саме – *інтелектуал, розумна людина, готова до пізнання нового про світ*, а бо ж навпаки – *неосвічена людина, невіглас*. МКП «Людина – носій знань» об'єктивує два діалектично протилежні концепти – «Людина, яка володіє знаннями» та «Людина, яка не володіє знаннями». КП «Людина, котра займає соціальний статус» представляє лише один концепт, ім'я якого збігається з іменем концептополя. У попередніх розвідках ми описали детально номінативні поля концептів КП «Людина – учасник освітянського процесу» [1].

Освіченою в суспільній свідомості вважається людина, розвинена інтелектуально, культурно та духовно. Набуття саме цих якостей передбачає освітянський процес. Природно, що КП Освіта як процес – другий за питомою вагою детермінувальної КО – 74 семи, або 23 % від загальної кількості репрезентантів КСФ ОСВІТА. Структурно КП Освіта як процес складається з концептів «Процес навчання, учіння», «Процес передачі та отримання інформації», «Процес виховання, здобуття освіти», «Процес інтелектуального розвитку». Кожен із цих концептів має свої семантико-концептуальні репрезентанти.

Будова цього КП не відрізняється від інших полів; воно представлене ядерними, центральними та периферійними поняттями. Ядро концептополя Освіта як процес складають ЛО, у яких трансформувалися концептуальні поняття [навчати(ся)], [виховувати], при чому однаково і в очній, і в заочній формі: *edification, education, keynote address, training, study, bring up, edify, educate, learn, test, study, extracurricular, extramural, scholastic*. Центральна частина цього КП відображає широкий спектр концептів, котрі актуалізують [освіту як процес] у МКС жителів англійських країн: *didactic, adj, curriculum, n, intramural, adj, heuristic, adj, conference, n, homework, n, ignorance, n, nurture, n, school, v, symposium, n, assignment, n, exercise, n, (by) rote, n, civilize, v, incalculable, v, lucubrate, v, indocrinate, v, test, n, learning, n, scholarship, n, read, v, seminar, n, ignorant, adj, practice, v, mark, n, school, n, practice, n, drill, n, culture, n, nurture, v, drill, v, examination, n, instruction, n, exercise, n, course, n, initiate, v, hear, v, study, v, read, v, catechism, n, cultivate, v, workshop, n*. ЛО, що вербалізують ядерні та центральні поняття цього явища, доводять, що основне для освітянського процесу – це дотримання чітких навчальних інструкцій та правил. Слова, у яких питома вага КО ОСВІТА менша, ніж $W < 0,5$, складають периферію КП «Освіта як процес»: *cultivation, n, mark, v, breed, v, groom, v, program, n, discipline, n, educate, v, inform, v, study, v*. До метафоричних репрезентантів цього поняття належать ЛО, у яких превалюють концептуальні значення [силою насаджувати знання]: *beat into, brainwash, instill, implant, soak up, take in, to be led to believe*, [здатність розуміти, сприймати потік інформації]: *to grasp, to get the picture of, to catch on, get the hang of, get the knack of, to get wind of, to pick up, to read one's lips, to read between lines, to read someone's mind/thoughts, to take something as read, to read up on something/to read something up, to get wise to, to have on good authority*.

У межах КП Освіта як результат відображено результати освітньої діяльності людини, котрі підпадають під концептуальні категорії «Результат отримання інформації», «Результат здобуття освіти, соціального статусу», «Результат здобуття вченого ступеня», «Результат наукової роботи». Загалом це концептополе налічує 31 сему, що становить десяту частину усього масиву лексики, залученої для номінації коцептосфери ОСВІТА в англійській мові.

Ядро КП утворене словами – переважно іменниками – котрі позначають [особу, що завершила певний етап навчання]: *alumna / alumnus, n, collegian, n, diplomate, n, erudition, n, graduand, n, knowledge, n, PhD, n, student, n, treatise, n, erudite, adj, graduate, adj, knowledgeable, adj*.

Центральну частину утворюють ЛО *certificate, n, graduate, n, graduate, v, dissertation, n, knowing, adj, learning, n, discover, v, baccalaureate, n, thesis, n, ignorant, adj, learn, v, bachelor, n, know, v, degree, n, master, n, paper, n*.

Слова *finish, v, education, n, theme, n, formal, adj, finish, n* утворюють периферію КП «Освіта як результат».

КО [сприйняти/зрозуміти інформацію], через яку об'єктивуються концепти КП «Освіта як результат», на метафоричному рівні представлена такими ЛО: *tell apart, call back, call up, get hold of, get the idea, get wind of, recall knowledge of, keep up on, on top of, take in*.

Приміщення, в якому відбувається навчальний процес, предмети та артефакти – неодмінні атрибути навчання, інші матеріальні об'єкти також асоціюються із освітянським, або навчальним, процесом. Мовні засоби на позначення цих понять групуються у концепти «Будівля», «Артефакт», «Ресурси» та «Товар», які своєю чергою об'єднуються в концептуальне поле ОСВІТА як фізичний об'єкт. Усього було вибрано 34 лексеми – актуалізатори цієї КО, що становить 11% усього масиву лексики на позначення поняття ОСВІТА.

Ядро КП Освіта як фізичний об'єкт складають поняття [будівля, приміщення, що використовується в освіті/навчанні]: *alma mater, n, campus, n, classroom, n, laboratory, n, library, n, multiversity, n, polytechnic, adj, university, n*, а також [дещо (фізично реальне), з чого можна отримати інформацію]: *educative, adj, informative, adj (an educative book; a thought-provoking, informative article [9])*.

Центральну частину утворюють іменники *school, n, college, n, academy, n, institute, n, school, n, university, n, institute, n, library, n, department, n, academy, n, lectern, n, study, n, tuition, n, faculty, n, college, n, teaching, n, scholarship, n*, та прикметники *collegiate, adj, learned, adj*, за допомогою яких актуалізуються поняття [ресурси], [товар], [артефакт].

До периферійних належать КО, представлені у значеннях слів *trainer, n* та *tutor, n*. *Tutor* та *trainer* як фізичний об'єкт позначають [дещо, створене людиною – артефакт], наприклад підручник, довідник тощо: *This hardback is a complete guide, tutor, and reference; a guitar tutor [9]*. Той факт, що периферія КП представлена всього двома семима, а решта 32 ЛО є ядерними та центральними свідчить, що матеріальні предмети мають достатньо чітку асоціативно-мовну детермінацію.

Концепти, навколо яких формуються світоглядні поняття «Знання, інформація», «Грамотність», «Навчання», «Закони та настанови», «Період часу», «Сфера знань, компетенції», виділяємо в окреме концептополе «Освіта як абстрактне поняття». Абстрактні поняття, пов'язані з процесом навчання, займають майже 1/5 НП концептосфери ОСВІТА (60 лексем).

Ядро КП формується з ЛО, які вербалізують когнітивно-семантичний компонент [(давати) настанови, знання]: *academe, n, lecture1, n, literacy, n, lore, n, pedagogics/pedagogy, n, trainship, n, tutorial, n, enlightened, adj, polytechnic, adj, enlighten, v*.

Центральну частину цього концептуально-польового угруповання представляють ЛО (загальна кількість – 40 слів), у тлумаченні яких з різною питомою вагою наявні всі релевантні концептуальні ознаки [сфера знань], [період часу], [знання, грамотність], [навчання], [повчання], [сенс життя]: *sabbatical, n, scholarship, n, lecture1, v, academic, adj, lesson, n, pedagogic/pedagogical, adj, domain, n, absorb, v, guidance, n, lesson, n, lesson, v, scholarly, adj, tuition, n, subject, n, specialty, n, break, n, school, n, sabbatical, adj, teach, v, field, n, term, n, class, n, wisdom, n, information, n, discipline, n, lesson, n, discipline, v, literary, adj, bailiwick, n, tutelage, n, lettered, adj, educational, adj, lesson, n, class, n, knowledge, n, doctrine, n, lecture2, v, scholarship, n*.

Периферійні лексеми *tutelage, n, teaching, n, read, v, lecture2, n, form, n, academic, adj, turf, n, know, v, lesson, n*, які також вербалізують поняття [сфера знань], [навчання].

Концептуальна ознака [критикувати, зауважувати чиюсь неправильну поведінку] представлена в англійській мові лексичними одиницями з ідіоматичним елементом: *chalk talk, chew out, dress down/dressing down, fulminate against, have words with, moral lesson, read a lesson, read a sermon, set down, set straight, skull session, tell off, tongue-lash/tongue-lashing, verbum sapient), warning piece*.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Результати розвідки показали, що концепт ОСВІТА – EDUCATION охоплює різні аспекти суспільно-культурного життя британців, отже набуває різносторонніх концептуальних ознак. Соціально-культурний феномен освіти асоціюється передусім з людиною, а також процесом і результатом її освітянської діяльності. Людина є ініціатором, учасником та своєрідним рефері цього процесу, адже вона оцінює діяльність свою та інших учасників, аналізує здобутки, пережитки і недоліки попередніх поколінь. Проте наявні й інші концептуальні категорії сфери ОСВІТА, відображені в ментальності та словниковому фонді етносу. Це об'єкти дійсності, які мають фізичні характеристики, або ж навпаки, аморфні, або абстрактні

явища. У процентному співвідношенні питома вага концептуальних полів КСФ ОСВІТА така: «Людина як учасник освітнянського процесу» – 37 %, «Освіта як фізичний об'єкт» – 11 %, «Освіта як процес» – 23 %, «Освіта як результат» – 10 %, «Освіта як абстрактне поняття» – 19 %. Номінативна густина кожного із полів свідчить про роль понять, які вони вербалізують, у повсякденному житті носіїв мови.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення міжконцептуальних зв'язків всередині КСФ ОСВІТА у МКС одного етносу, або порівняно з іншими НМКС, а також на визначення ролі і місця поняття ОСВІТА в універсальній мовній картині світу.

Джерела та література

1. Боднар І. М. Об'єкт та суб'єкт дидактичного процесу: семантико-когнітивний аспект / І. М. Боднар // Мови та літератури в глобалізованому світі: взаємодія та самобутність. – К. : [б. в.], 2012. – С. 119–125.
2. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу / І. О. Голубовська. – К. : Логос, 2004. – 284 с.
3. Плотнікова Н. В., Кондратенко О. О. Книш: периферійний концепт мікроконцептосфери святки / Н. В. Плотнікова, О. О. Кондратенко // Уч. зап. Тавр. нац. ун-та ім. В. И. Вернадського. Сер. : Филологія. Соціальні комунікації. – Т. 26 (65), № 1. – С. 57–62.
4. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / А. М. Приходько. – Запоріжжя : ЗДУ, 2008. – 332 с.
5. Слободян М. Методика концептуального аналізу у сучасній когнітивній лінгвістиці / М. Слободян. – Мовознавство. – 2009. – Вип. 17. – С. 105–115.
6. Голованівська М. К. Ментальність в зеркале языка. Некоторые базовые концепты в представлении французов и русских / М. К. Голованівська. – М. : Яз. славян. к-ры, 2009. – 379 с.
7. Попова З. Д., Стернин И. А. Когнитивная лингвистика / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – М. : АСТ: Восток-Запад, 2007. – 314 с.
8. Рудакова А. В. Когнитология и когнитивная лингвистика / А. В. Рудакова. – Воронеж : Истоки, 2004. – 80 с.
9. British National Corpus [Electronic Resource]. – Mode of access : <http://www.natcorp.ox.ac.uk/>

Боднар Ирина. Концепт ОБРАЗОВАНИЕ в английском языке как фрагмент языковой картины мира. В статье проанализирована концептуальная модель феномена Образование в английском языке, его место в национально маркированной языковой картине мира. Данное лингвистическое исследование базируется на уже обоснованном факте, что между языком народа и его мышлением существует неразрывная связь, которая, в свою очередь, является предметом исследований когнитивной и концептуальной лингвистики, лингвокультурологии, а также междисциплинарных исследований. Концептуальное пространство этноса и семантическое пространство его языка – явления однородные, тождественные в матрице языковой картины мира. Концепты объективируются в речи, и для их описания целесообразно использовать все языковые средства (семантическое значение слов, фразеологические единицы, метафорические средства трансформации реалий). Посредством анализа корпуса современного английского языка представилось возможным определить семантические и концептуальные характеристики понятий сферы Образование в английском языке. Описана полевая структура концептуальной сферы Образование, вычислен удельный вес концептуальных характеристик, установлена лексическая плотность (номинативное поле) концептов сферы Образование в языковой картине мира носителей английского.

Ключевые слова: концепт, концептуальное поле, концептуальная сфера, номинативное поле концепта, номинативная плотность концепта, языковая картина мира.

Bodnar Iryna. The Concept of EDUCATION as a Fragment of the English Linguistic Picture of the World. In the article, the structural model of the concept of EDUCATION is analysed, its place in the linguistic picture of the world is defined. This research is based on the facts that the semantic scope of a language and the mental (conceptual) scope of its speakers are homogeneous interrelated phenomena. We analyse a concept as a unity combining both, linguistic and extralinguistic features. Concepts are perceived by speakers and described through different language strata, metaphorical means being very important. The material taken from the BNC enabled us to arrange conceptual domains conveying the characteristics of EDUCATION, as they are perceived by the Englishmen, into their conglomeration unity, which we call the conceptual superstructure. The best way to convey the meaning of a concept by the means of a language, and define its place in the life of an ethnic group, is the linguistic picture of the world. It is a kind matrix combining the features of linguistic and mental (conceptual) perception of the world. In this paper, the constituent part of the concept of EDUCATION has been defined in respect of linguistic picture of the world of the Englishmen.

Key words: concept, domain of concepts, nominative domain of concept, nominative density of concept, linguistic picture of the world.

Стаття надійшла до редколегії
15.01.2015 р.